

Un atkal klāt Pasaules Nedzīrdīgo diena!

TAS VĒL NOTIKS

Pasaules nedzīrdīgo sabiedriskajā dzīvē tūvākajā laikā gaidāmi vairāki nozīmīgi notikumi. Vai tājtos piedalīsies arī Latvijas nedzīrdīgie, tas vēl nav zināms, kaut gan — nekas vairs nav neiespējams šajā ziņā. Lūk, daži no tiem.

PANTONIMAS MĀKSLAS FESTIVĀLS

Vēl šī gada decembrī Spānijas galvaspilsētā Madridē notiks šīs zemes Nedzīrdīgo nacionālās asociācijas rikotais 3. starplautiskais pantonimās mākslas festivāls, kurš risinās ik pa diviem gadiem.

KULTŪRAS SVĒTKI

Vaicjas Nedzīrdīgo asociācija, Hamburgas žestu valodas centrs un Vācu žestu valodas centrs šī gada oktobrī vienlaicīgi rīko kultūras festivālu un nacionālo kongresu žestu valodas jautājumos.

VESTURES KONFERENCE

Nedzīrdīgo vēstures jautājumos otrā starplautiska konference 1994. gada oktobrī arī notiks Hamburģā.

PIEREDZES APMAIŅA

Nākamgad no 4. līdz 8. jūlijam Somijas Nedzīrdīgo nacionālās asociācija aicina Ziemeļvalstu nedzīrdīgo apvienību pārstāvju uz kultūras festivālu, kura pamattēma: komunikācijas veidi un līdzekļi nedzīrdīgajiem. Tājā paredzētas teorētiskas un praktiskas ievirzes nodarbinābas, semināri, izrādes, izstades. Festivāla dalībniekiem tiks dota iespēja plašak iepazīties ar šīs zemes nedzīrdīgo dzīvi.

NAKAMĀIS KONGRESS

Pasaules Nedzīrdīgo federācijas nakamais kongress — divpadsmitais pēc kārtas — notiks pēc diviem gadiem, 1995. gada 6.—15. jūlijā. Soreiz tā saimnieki eiropeši — Austrijas galvaspilsēta Vīne izvietota Austrijas Nedzīrdīgo savienība. Saņemta atsaucīga pretimnākšana no Vīnes pilsētas pārvaldes.

Kongresa 10 dienu programmā ne tikai apspriedes un sēdes, bet arī daudzi kultūras pasākumi, izstades, neoficiālās interesentu tīkšanas dažādu kopīgu tēmu ietvaros. PNPF žurnāls jau publicējis adreses, kur var sūtīt savus priekšķikumus un pieteikumus sakara ar kongresu.

«Vai šajā dienā nedzīrdīgie būtu jāsveic?» — šāds jautājums neviļus izvirzās, domājot par pašreizējām aktualitātēm. Ar ko gan apsveikt, kādā sakarā? Domājams, šai dienā derētu tā īpaši atskaitīties uz aizgājušo laiku un pārvērtēt arī pašreizējo: kā klājas nedzīrdīgajam cilvēkam pie mums biedrībā, Latvijā, pasaule? Kā viņam palidzēt, lai būtu vieglāk izdzīvot šajā visiem nevieglajā laikā, kad nežēlīgi mācas virsū bezdarbs, kad tiek apdraudēts tas pats pensijas ma-

zumiņš un par īpašiem atvieglojumiem invalīdiem vairs nav pieņemts runāt.

Lai nu paliek svētki, un arī problēmas šoreiz neizrisināsim. Par tām pamatīgi spriedis kongresa delegāti oktobra vidū. Bet šoreiz palasiet par to, kādi notikumi bijuši vai gaidāmi plašajā pasaule. Ir taču Pasaules nedzīrdīgo diena...

Dažādās zemēs, tautās un valstīs

BELĢIJA: Policisti mācās žestu valodu

Veselu gadu 3 stundas nedēļā Lježā notiek komunālās saimniecības 10 darbinieku apmācība žestu valodā. Viņu vidū arī policisti. Sādu pasākumu pilsētas valde noorganizējusi, lai nodrošinātu ciešāku kontaktu ar pilsētas dzīrdes invalīdiem. Nodarbibu mērķis nav tulka galavāšana, bet savstarpējās sapratnes nodrošināšana iestādēs, kur griežas nedzīrdīgie.

UKRAINA: Ziņojiet par burvjiem

Pēc 4. starplautiskā magijs festivāla Ukrainā nodibinātā «Starplautiskā nedzīrdīgo magijs speciālistu apvienība» ar prezidentu ungāru Koltaji priekšgalā. Nākamgad burvju saiets notiks Vācijā, bet vēl pēc 2 gadiem ASV.

Laists klājā minētās apvienības informācijas biļetens un uzziņu krājums par visiem nedzīrdīgajiem burvjiem pasaule.

Nacionālās nedzīrdīgo organizācijas tiek lūgtas sniegt zīnas krājuma papildināšanai ar jaunu burvju vārdiem un adresēm.

IRIJA: Popmūzikā un žesti

Populārā Irijas popdziedātāja O. Konnora laidusi klājā videoklipu ar dziesmu teksta tulkojumu žestu valodā. Žestu iemājas dziedātājai trīs vakaros iemācījuši diplomēti speciālisti, kuri arī piedalījās videoklipa veidošanā. Un tā tulkojums bija redzams iru, angļu

un starplautiskajā žestu valodā — pēc skaitītu izvēles.

Populārā dziedone šo ideju iestenojusi tāpēc, lai piesaistītu pēc iespējas vairāk klausītāju visā pasaule.

ASV: «Dodiet mums nedzīrdīgu prezidentu!»

Šī gada martā ASV populārā TV programma «Nedzīrdīgo mozaika» savā studijā ievērojamu skaitu nedzīrdīgo sabiedrisko darbinieku, kuri savā laikā (1988) vadīja plašo kampaņu Galauetas universitātes prezidenta vēlēšanās. Šī kampaņa ieguva virsrakstā minēto nosaukumu un saliedēja vairākus miljonus dzīrdes invalīdu lielajā valstī.

Minētajā pārraide notika atskats uz šo nozīmīgo laiku, kad pirmoreiz nedzīrdīgo izglītības vēsturē pasaule tik augstā postenī tika ievelēts nedzīrdīgs cilvēks — J. Kings-Džordans. Raidījuma dalībnieki stāstīja par to, ka toreizējie notikumi savīļoja sabiedrisko domu un krasī ieteikmēja nedzīrdīgo dzīvi un turpmāko periodu. Studijā notika tiesā pārraide ēterā par nedzīrdīgo dzīves problēmām.

TV skatītāji sūtīja daudzus jautājumus, telegrāmmas un vēstules. Sabiedrības uzmanība tika atmodināta, un tas palīdzēja dzīrdes invalidu integrācijas procesam šajā sabiedrībā.

IZRĀELA: Sociālo darbinieku īpaša sagatavošana

Izraēlas Nacionālā nedzīrdīgo

asociācija apmāca nedzīrdigus par sociālās sfēras darbiniekiem, kā arī organizē žestu valodas kursus dzīrdīgajiem, kuriem jārisina nedzīrdīgo problēmas.

Apmācības centra vadītāji uzsakata, ka nedzīrdīgie sociālie darbinieki labāk spēj saprast tādu pašu cilvēku problēmas, labāk prot kontaktēties ar viņiem un atrast optimālos risinājumus. Dzīrdīgajiem darbiniekiem to izdarīt grūtāk, tāpēc lioti svarīgas tieši žestu valodas zināšanas. Līdztekus tām dzīrdīgajiem māca ieskaļīties arī nedzīrdīgo specifiskajā kultūras vidē, vēsturē, psiholoģijā utt. Cerams, šie kursi nojauks nesaprātnes barjeru abu grupu viidu.

ASV: Pussimts žestu valodas vārdnīcu

Sāds daudzums žestu valodas vārdnīcu pašlaik ir pasaulei. Zījas savācīs un sarakstus sagatavojis Ročesteras universitātes Nedzīrdīgo tehnoloģiskais institūts pēc Amerikas Nedzīrdīgo asociācijas lūguma.

Uzzīpu krājumā apkopotas zījas par vārdnīcām 46 pasaules valstis. Tās ietver grāmatu bibliogrāfisko raksturojumu, vēstures, socioloģijas faktus, žestu valodas išu raksturojumu katrā zemē.

ANGLIJA: Sakaru sistēma nedzīrdīgajiem lidostā

Britu aviokompānija ierīkojusi Londonas lidostā speciālu telekomunikācijas sistēmu. Nedzīrdīgie tagad var zvanīt speciāli sagat

votiem lidostu darbiniekiem, kuri sniedz zīpas par reisiem, rezervē biļetes utt.

Šī sistēma pievienota informācijas dienesta kompjūteriem, un ekranā redzams gan zvanītājs, gan atbildētājs vienlaikus. Pakalpojums aviosabiedrība sniedz bez maksas un tādu pašu jauninājumu jau ievieš arī ASV lidošas savu nedzīrdīgo pasažieru ērtībām.

DIENVIDĀFRIKA: Divpadsmit žestu valodas dialekti

Dienvidāfrikas Republikā tiek gatavota žestu valodas vārdnīce 6 sējumos. Jau iznācis pirmais sējums, bet pārējie būsot lidz šā gada beigām. Katrā sējumā ilustrācijās ar tekstu atainoti 500 vārdi. Kopā būs 3000 vārdū žestu izteiksmē.

DĀR Nedzīrdīgo nacionālā padome un Humanitāro pētījumu centrs atzīst, ka šīs vārdnīcas izdošana bija ļoti nepieciešama, jo šajā valstī ir vairāk nekā 10 žestu valodas dialektu. Visi te atraduši vietu vārdnīcā, kur katrs vārds atainots 12(l) žestos.

Izdevēji uzsakata, ka 3 miljoniem DĀR nedzīrdīgo ir ļoti lielas komunikācijas problēmas, un šāds pamatīgs žestu valodas apkopojums paplašinās iespēju viņiem kontaktēties savā starpā un ar dzīrdīgo sabiedrību.

Izdevēji secinājuši: neraugoties uz atšķirībām un žestu daudzveidību, tiem tomēr piemīt unikāla ipatnība — šajā valodā spēj sazināties cilvēki visā pasaulei.

Lappusi gatavoja: I. MIĶITE